

Sygn. akt VIII U 422/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Dorota Stańczyk

Protokolant st. sek. sąd. Justyna Nadolna

po rozpoznaniu w dniu 3 lutego 2016 roku w Lublinie

sprawy M. Z.

z udziałem zainteresowanego (...)(...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego

na skutek odwołania M. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 6 lutego 2015 roku znak (...) - (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że M. Z. jako pracownik u płatnika składek (...) spółka z o. o. w Ł. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 października 2014 roku.

VIII U 422/15

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 6 lutego 2015 r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych w L. ustalił, że M. Z., jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w Ł. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 października 2014r.

Uzasadniając zaskarżoną decyzję organ rentowy wskazał, że w wyniku postępowania wyjaśniającego powadzonego w związku z wnioskiem o wypłatę zasiłku chorobowego dla M. Z. ustalono, że tytuł ubezpieczenia w postaci umowy o pracę był pozorny. Na taką ocenę ma wskazywać krótki okres zatrudnienia wnioskodawczyni u płatnika – umowa o pracę obowiązująca od dnia 1 października 2014 r., zwolnienie lekarskie od 5 listopada 2014 r., przy wcześniejszym – od lutego 2014 r. – wykonywaniu pracy na podstawie umowy o dzieło. Ponadto, zgłoszenie wnioskodawczyni do ubezpieczenia nastąpiło dopiero w dniu 28 października 2014 r. W ocenie Zakładu (...), ani płatnik składek nie wykazali, by wnioskodawczyni faktycznie świadczyła pracę po zawarciu z nią w dniu 1 października 2014 r. umowy, zaś przedłożonym w toku postępowania wyjaśniającego dokumentom ZUS odmówił wiary. Zakład podkreślił, że płatnik nie przedstawił zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań do świadczenia pracy przez M. Z., nie przedstawił dokumentacji świadczącej o faktycznym wykonywaniu czynności biurowych. W ocenie ZUS zgłoszenie do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych nie miało na celu świadczenia pracy w dłuższym okresie lecz uzyskanie

prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego związanych ze zwolnieniem lekarskim od dnia 5 listopada 2014 r. (decyzja k. 113-119 akt ZUS).

Z powyższą decyzją nie zgodziła się M. Z. zarzucając jej błąd w ustaleniach faktycznych oraz naruszenie prawa procesowego (art. 77 k.p.a.) przez niedostatecznie wnikliwe rozważenie materiału dowodowego, co doprowadziło do nieprawidłowego wniosku o pozorności umowy o pracę, podczas gdy w ocenie odwołującej się wymowa materiału dowodowego prowadzi do odmiennego wniosku. Nadto skarżąca zarzuciła obrazę przepisów prawa materialnego (art. 6 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, art. 83 § 1 k.c. oraz art. 22 § 1 k.p.), przez błędne uznanie, że nie spełnia przesłanek do objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym. (k. 2-7)

W odpowiedzi na odwołanie ZUS podtrzymał stanowisko z zaskarżonej decyzji. (k. 9-10)

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje.

Odwołanie jest zasadne.

M. Z., urodzona w dniu (...), ukończyła w 2011r. studia drugiego stopnia na kierunku inżynieria środowiska, specjalność inżynieria sanitarna. W okresie luty 2012 r. – listopad 2012 r. pracowała w firmie budowlanej (...) w B., gdzie wykonywała prace biurowe, prowadziła przychody i rozchody, odpowiadała za zamówienia i wykonywała kosztorysy, a także projekty budowlano-instalacyjne. (okoliczności bezsporne, akta osobowe ,k.44 a.s.)

Począwszy od 1 lutego 2014 r. do 30 września 2014 r. M. Z. nieprzerwanie świadczyła pracę w Biurze (...) Sp. z o.o. w Ł. w ramach umów o dzieło. Ich przedmiotem było wykonywanie projektów budowlanych, projektów przyłączy sanitarnych, a także opracowanie wniosku kredytowego, czy przygotowanie dokumentacji przetargowej. (umowy o dzieło wraz z protokołami odbioru k. 17-66 akt ZUS)

Prezes zarządu (...) Sp. z o.o. M. T. zapewniał M. Z., że w przypadku pomyślnej współpracy, zostanie zatrudniona w firmie na podstawie umowy o pracę. (zeznania M. Z. k. 20v-21v, k. 58v-59v, zeznania M. T. k. 36v-37v, k. 59v-60). O tym, że M. Z. jest w drugiej ciąży, dowiedziała się na przełomie maja-czerwca 2014 r. (zeznania M. Z. k. 20v-21v, k. 58v-59v)

Już w trakcie wykonywania umów o dzieło M. Z., zajmowała się realizowaniem przedmiotu poszczególnych umów dotyczących projektów, kontaktowała się z kontrahentami Spółki, właścicielami działek. Ilość obowiązków zwiększyła się, od kiedy w firmie przestała pracować S. G. – zajmująca się dotąd zadaniami z zakresu prowadzenia biura. Ponadto w 2014r. M. T., jako właściciel drugiej spółki, tj. S. W., zajął się prowadzeniem inwestycji w ramach tej spółki, co absorbowало go czasowo. Dlatego też zamierzał zatrudnić pracownika w biurze spółki (...), który przebywałby w nim po 8 godzin dziennie, osobę obeznaną z pracą w tej spółce. Wzwiązku z tym, dniem 1 października 2014 r. M. T., jako prezes zarządu (...) Sp. z o.o., zawarł z M. Z. umowę o pracę na czas nieokreślony. Wnioskodawczyni została zatrudniona na stanowisku pracownika biurowego w wymiarze pełnego etatu, z wynagrodzeniem w kwocie 1.680 zł miesięcznie. (zeznania M. T. k. 36v-37v, k. 58v-59v, akta osobowe, k.44 a.s., zeznania M. Z. k. 20v-21v, k. 58v-59v.).

Jednocześnie, jako prezes zarządu spółki S. W., M. T. zawarł z wnioskodawczynią umowę o pracę z tą spółką, na czas określony, od 01.09.2014r. do 31.12.2014r, w wymiarze 1/8 etatu, na stanowisku asystentki. Umowa ta wygasła z upływem terminu jej trwania, zaś obowiązki wynikające z tej umowy mogła wykonywać po godzinie 16-tej (umowa o pracę, k.67 akt ZUS, zeznania wnioskodawczyni, k.58.v.-59v., zeznania M. T., k. 59v.,60)

Zgłoszenie M. Z. do ubezpieczenia, jako pracownika (...) spółki z o.o., wskutek przeoczenia księgowego M. W. zostało dokonane dopiero w dniu 28 października 2014 r. (zeznania M. W. k. 37v-38, zeznania M. T. k. 36v-37v, k. 58v-59v)

W związku z zatrudnieniem, M. Z. w okresie od 2 października 2014 r. do 9 października 2014 r. odbyła szkolenie BHP. (zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, akta osobowe k. 44)

Do obowiązków M. Z. w ramach umowy o pracę należało wystawianie faktur, odbieranie korespondencji, skanowanie dokumentów zarówno w siedzibie pracodawcy, jak i podmiotów z nim współpracujących, utrzymywanie kontaktów z osobami świadczącymi pracę na podstawie umowy o dzieło, kontaktowanie się z urzędami oraz inwestorami, jak również z podmiotami zlecającymi (...) Sp. z o.o. wykonanie projektów instalacji sanitarnych w ramach podwykonawstwa. M. T. wydawał wnioskodawczyni polecenia służbowe, zlecał jej podróże służbowe w związku z realizowanymi przez Spółkę projektami. M. Z. nadal wykonywała też poszczególne projekty. W siedzibie Spółki miała swoje biurko, miała służbowy komputer. Po podpisaniu umowy o pracę, wnioskodawczyni pracę wykonywała w godzinach od 8 do 16-tej. Wcześniej, przed 1 października 2014 r. gdy pracowała w ramach umów o dzieło, w biurze pracodawcy przebywała w nieregularnych godzinach, nie miała swojego biurka. W związku z absencją chorobową M. Z., jej obowiązki zaczęła wykonywać A. N., która pracowała przez kilka miesięcy, a następnie po jej odejściu, została zatrudniona na podstawie umowy o pracę J. W., która głównie zajmowała się biurem. (zeznania M. Z. k. 20v-21v, k. 58v-59v, zeznania M. T. k. 36v-37v, k. 59v-60, zeznania K. G. k. 38-38v, zeznania M. J. k. 38v-39, zeznania Ł. B. k. 39, zeznania K. W. k. 56v-57, zeznania S. P. k. 57-58, zeznania A. Z., zeznania P. Z. k. 58-58v, kopie poleceń wyjazdów służbowych k. 8, wydruki korespondencji e-mail k. 8, listy obecności k. 99-105 akt ZUS)

W dniu 4 listopada 2014 r. po powrocie z delegacji w B., u M. Z. wystąpiło lekkie krwawienie. Następnego dnia wnioskodawczyni pojechała do siedziby pracodawcy, zostawiła służbowe rzeczy, telefon, komputer i udała się do szpitala, gdzie została aż do porodu dziecka w dniu (...) (zeznania M. Z. k. 20v-21v, k. 58v-59v, dokumentacja lekarska k. 54)

W 2014 r. (...) spółka. z o.o. osiągnęła zysk netto w wysokości 53.907,11 zł. (rachunek zysków i strat k. 44)

Od dnia 15 stycznia 2016 r. M. Z. wróciła do pracy w (...) spółka z o.o., zajmuje się wykonywaniem projektów i prowadzeniem biura, wspólnie z J. W.. Pracodawca od tej daty podwyższył jej wynagrodzenie za pracę do kwoty 2062,00 zł brutto miesięcznie (zeznania M. Z. k. 58v-59v)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wskazane wyżej dowody osobowe oraz dowody z dokumentów. Należy podkreślić, że w niniejszej sprawie nie dopatrzono się podstaw do odmowy obdarzenia wiarą zeznań przesłuchanych w sprawie świadków oraz dowodu z przesłuchania strony i przedstawiciela zainteresowanego. Zeznania tych osób były wzajemnie spójne, wzajemnie się uzupełniały i w ocenie Sądu przedstawiały prawdziwą wersję wydarzeń, zgodną nadto z doświadczeniem życiowym i zasadami logiki. Świadkowie – w tym osoby obce dla wnioskodawczyni oraz niezatrudnione w (...) Sp. z o.o. – zgodnie zeznawali, że M. Z. w czasie ich obecności w siedzibie Spółki również tam była i wykonywała obowiązki pracownicze, jakie wynikały z zawartej w dniu 1 października 2014 r. umowy.

Zeznania świadków, wnioskodawczyni i przedstawiciela zainteresowanego znajdują dodatkowo potwierdzenie w przedłożonych do sprawy dokumentach, których autentyczności i wiarygodności w toku procesu skutecznie nie zakwestionowano i jako takie stanowiły dla Sądu pełnowartościowy materiał dowodowy, uzupełniający dowody osobowe.

Wymowa całokształtu przeprowadzonych w sprawie dowodów wskazuje więc jednoznacznie, że M. Z. została zatrudniona na podstawie umowy o pracę, bowiem takie były potrzeby jej pracodawcy i co najistotniejsze, umowa ta była w rzeczywistości przez strony realizowana, a więc, wnioskodawczyni świadczyła pracę w okresie od 1 października 2014 r. do 4 listopada 2014 r. i, co więcej, świadczy ją nadal.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2015, poz. 121 tekst jednolity) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Na mocy art. 11 ust.1 powołanej ustawy osoby te podlegają także obowiązkowemu ubezpieczeniu chorobowemu, a na mocy art. 12 ust. 1 powołanej ustawy ubezpieczeniu wypadkowemu. Art. 13 pkt 1 powołanej ustawy przewiduje, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu pracownicy podlegają od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Art. 8 ust 1 powołanej ustawy nakazuje za pracownika uważać osobę pozostającą w stosunku pracy.

W świetle powyższego przepisu podstawową przesłanką objęcia zakresem ubezpieczenia społecznego jest posiadanie statusu pracownika. Poza sporem pozostaje, iż pracownikiem zostaje się przez nawiązanie stosunku pracy. Przepis art. 22 § 1 k.p. stanowi zaś, że przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca – do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Z powołanego powyżej unormowania wywodzi się zespół cech stosunku pracy, różniących go od innych stosunków prawnych, na podstawie których może być świadczona praca, w szczególności od niektórych stosunków zobowiązaniowych prawa cywilnego. Do cech tych zalicza się m. in. osobiste świadczenie pracy przez pracownika, zobowiązanie się pracownika do wykonywania pracy, a nie do wykonania pracy, co oznacza, że stosunek pracy ma charakter ciągły. Kolejną cechą tego stosunku jest zawłaszczanie wyniku pracy przez pracodawcę i wykonywanie pracy w warunkach podporządkowania, to jest pod kierownictwem pracodawcy. Przy tym pracownik nie odpowiada za wynik pracy, ale za samo staranne świadczenie pracy, zaś po stronie pracodawcy leży szereg ryzyk związanych z zatrudnieniem pracownika, w tym ryzyko, że pracownik nie będzie zdolny do świadczenia pracy.

W niniejszej sprawie wszystkie elementy stosunku pracy z art. 22 § 1 k.p. wystąpiły i szereg okoliczności wskazuje na to, że umowa o pracę nie była zawarta dla pozorów w rozumieniu art. 83 § 1 k.c., a więc jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Należy zwrócić uwagę, że postępowanie dowodowe wykazało, iż M. Z. realnie wykonywała obowiązki pracownicze wynikające z zawartej z nią umowy. Świadczenie w sposób wiarygodny zeznawali, że widzieli wnioskodawczynię w siedzibie firmy realizującą polecenia służbowe, wskazywali też na konkretne zadania, jakie M. Z. realizowała i w ocenie Sądu są to czynności, które realnie przez pracowników biurowych są wykonywane. Trzeba zauważyć, że wnioskodawczyni współpracowała z (...) Sp. z o.o. już od lutego 2014 r., zaś z uwagi na odejście z pracy poprzedniej pracownicy zajmującej się obsługą biura, M. Z. stopniowo przejmowała i inne obowiązki. Pozostaje przy tym w zgodzie z doświadczeniem życiowym, że pracodawca, który z biegiem czasu poznaje wartość i przydatność osoby, z którą współpracuje, jest skłonny do zintensyfikowania współpracy, tak jak miało to miejsce w rozpoznawanej sprawie.

Nie dziwi zatem wola powierzenia wnioskodawczyni przez M. T. szerszego zakresu obowiązków, wykraczającego już jednak poza ramy umowy o dzieło, co też skutkowało zmianą formy prawnej współpracy. Wypada zauważyć, że M. Z. wykonywała obowiązki zgodne z jej wykształceniem (projektowanie instalacji sanitarnych), a jednocześnie zajmowała się obsługą techniczną tych czynności poprzez kontakty z klientami, nie tylko od „swoich” projektów, urzędami, wykonywała wszelkie inne czynności biurowe, pracodawca zlecał jej wykonywanie podróży służbowych. Obsługa biura była również zgodna z dotychczasowym doświadczeniem zawodowym wnioskodawczyni.

Jednocześnie trzeba zaznaczyć, że kondycja finansowa Spółki (za 2014 r. zysk netto 53.907,11 zł) pozwalała na zatrudnienie pracownika, co dodatkowo wzmocnia argumentację o realności, nie zaś pozorach umowy o pracę.

Nie pozostaje bez znaczenia wreszcie fakt, że po urodzeniu dziecka i urlopie macierzyńskim, M. Z. wróciła do pracy w (...) spółce z o.o. na poprzednio zajmowanym stanowisku – wykonuje projekty i równolegle zajmuje się prowadzeniem biura Spółki, co dodatkowo przemawia za stwierdzeniem, że umowa o pracę zawarta w październiku 2014 r. nie była umową zmierzającą jedynie do uzyskania możliwości pobierania świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Warto końcowo przytoczyć zasługujące na pełną aprobatę, ugruntowane stanowisko Sąd Najwyższego potwierdzone w wyroku z dnia 22 czerwca 2015 r., sygn. I UK 367/14 (Lex nr 1771586), gdzie wskazano, że umowa o pracę jest wtedy zawarta dla pozorów i nie może w związku z tym stanowić tytułu do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba określona jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli gdy strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Nie można przyjąć pozorach oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę wtedy, gdy pracownik podjął pracę i rzeczywiście ją wykonywał, a pracodawca pracę tę przyjmował – co też miało miejsce w niniejszej sprawie.

Mając na względzie powyższe okoliczności, wobec ustalenia, że M. Z. pozostawała w stosunku pracy z (...) Sp. z o.o., realnie wykonywała obowiązki wynikające z zawartej umowy o pracę, świadczyła i nadal świadczy pracę na rzecz zainteresowanego, należało przyjąć, że podlegała z tego tytułu obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu, począwszy od dnia 1 października 2014 r. tj. od dnia zatrudnienia jej przez płatnika.

Na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zaskarżoną decyzję, wobec jej nieprawidłowości należało więc zmienić i orzec, jak w sentencji wyroku.